

DECIZIE Nr. XV din 21 noiembrie 2005

privind aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. 3 lit. a) din Codul de procedură penală și a dispozițiilor art. 184 din Codul de procedură civilă - Dosar nr. 14/2005

EMITENT • **ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE - SECȚIILE UNITE -**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 119 din 8 februarie 2006**

Data intrării în vigoare 08-02-2006

Sub președinția doamnei Lidia Bărbulescu, vice-președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, Înalta Curte de Casație și Justiție constituită în Secții Unite, conformându-se dispozițiilor [art. 25 lit. a\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară, republicată, s-a întrunit în vederea examinării recursului în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la organul judiciar competent să dispună desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat în cauzele în care acțiunea penală s-a stins în faza de urmărire penală, printr-o soluție de netrimiteră în judecată adoptată de procuror. Secțiile Unite au fost constituite cu respectarea cerințelor legii, fiind prezenți 95 de judecători din totalul de 110 aflați în funcție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de procurorul Nicoleta Eucarie.

Reprezentantul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut recursul în interesul legii, cerând să fie admis în sensul de a se stabili că în cauzele în care acțiunea penală s-a stins în faza de urmărire penală, printr-o soluție de netrimiteră în judecată adoptată de procuror, acesta poate promova în fața instanței civile acțiunea pentru desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat.

SECȚIILE UNITE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

În legătură cu aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. 3 lit. a) din Codul de procedură penală, s-a constatat că instanțele judecătorești nu au un punct de vedere unitar, pronunțându-se în mod diferit cu privire la organul judiciar competent să dispună desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat în cauzele în care acțiunea penală s-a stins în faza de urmărire penală, printr-o soluție de netrimiteră în judecată adoptată de procuror.

Astfel, unele instanțe s-au pronunțat în sensul că, în aceste cazuri, organul judiciar competent să dispună desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat este procurorul care a adoptat soluția de netrimiteră în judecată, alte instanțe s-au pronunțat în sensul că instanța penală are competența de a desființa înscrisurile falsificate, iar alte instanțe, dimpotrivă, în sensul că instanța civilă are competența de a desființa asemenea înscrisuri. Aceste din urmă instanțe au procedat corect.

Art. 14 din Codul de procedură penală, referitor la obiectul și exercitarea acțiunii civile în procesul penal, prevede la alin. 3 lit. a) că repararea pagubei se face potrivit legii civile în natură, prin restituirea lucrului, prin restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, prin desființarea totală ori parțială a unui înscris și prin orice alt mijloc de reparare.

În cauzele în care acțiunea penală s-a stins în faza de urmărire penală, prin încetarea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală, în temeiul art. 245 alin. 1 lit. b) și c) și al art. 249 alin. 2 din Codul de procedură penală, prin ordonanța de încetare a urmăririi penale sau prin cea de scoatere de sub urmărire penală procurorul dispune asupra restituirii lucrurilor care potrivit art. 118 din Codul penal nu sunt supuse confiscării speciale și asupra restabilirii situației anterioare săvârșirii infracțiunii. Din prevederile acestor texte de lege, precum și din prevederile art. 169 și 170 din Codul de procedură penală rezultă că procurorul are competența de a dispune cu privire la repararea pagubei în natură numai prin restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.

Prin urmare, ori de câte ori repararea pagubei în natură nu se face prin restituirea lucrurilor sau restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, ci prin desființarea totală ori parțială a unui înscris sau prin orice alt mijloc de reparare, competența de a dispune repararea pagubei în natură aparține instanței de judecată.

Instanța penală are competența de a dispune cu privire la repararea pagubei în natură, inclusiv prin desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat, dacă acțiunea civilă este alăturată acțiunii penale în cadrul procesului penal, fie prin constituirea persoanei vătămate ca parte civilă potrivit art. 14 alin. 2 din Codul de procedură penală, fie prin exercitarea din oficiu a acțiunii civile în cazurile prevăzute în art. 17 alin. 1 din același cod, iar instanța penală este sesizată atât cu soluționarea acțiunii penale, cât și cu soluționarea acțiunii civile, rezolvarea acțiunii civile de către instanța penală fiind strâns legată de rezolvarea acțiunii penale, așa cum rezultă și din prevederile art. 346 din Codul de procedură penală.

Pentru cauzele în care acțiunea penală s-a stins în faza de urmărire penală, instanța penală nefiind deci sesizată cu soluționarea acțiunii penale, nici o formă de procedură penală nu prevede competența acestei instanțe de a se pronunța cu privire la acțiunea civilă și de a dispune repararea pagubei în natură prin desființarea totală ori parțială a unui înscris sau prin orice alt mijloc de reparare.

Ca atare, în lipsa unei norme de procedură care să prevadă competența instanței penale de a soluționa acțiunea civilă în cauzele în care procurorul a adoptat o soluție de netrimitere în judecată și în raport cu prevederile art. 184 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora când nu este caz de judecată penală sau dacă acțiunea publică s-a stins sau s-a prescris, falsul se va cerceta de instanța civilă, prin orice mijloace de dovadă, competența de a dispune desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat, în cauzele în care acțiunea penală s-a stins în faza de urmărire penală, aparține instanței civile.

În ceea ce privește dreptul la acțiunea pentru desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat, exercitată în fața instanței civile, întrucât art. 45 alin. 1 din Codul de procedură civilă prevede că Ministerul Public poate porni acțiunea civilă ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege, iar normele de procedură sunt de strictă interpretare, procurorul are calitatea procesuală activă numai în limitele stabilite prin acest text de lege. Prin urmare, procurorul poate exercita în fața instanței civile acțiunea pentru desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat numai în cazurile prevăzute în art. 45 alin. 1 din Codul de procedură civilă.

În celelalte cazuri, având în vedere principiul disponibilității, ca principiu general al desfășurării procesului civil, acțiunea pentru desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat aparține părților.

În consecință, în temeiul dispozițiilor [art. 25 lit. a\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară, republicată, și ale art. 414² din Codul de procedură penală, urmează a se admite recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a se decide în sensul concluziilor menționate.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECID:

Admit recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În aplicarea dispozițiilor art. 14 alin. 3 lit. a) din Codul de procedură penală și a dispozițiilor art. 184 din Codul de procedură civilă, stabilesc:

1. În cauzele în care acțiunea penală s-a stins în faza de urmărire penală, printr-o soluție de netrimitere în judecată, adoptată de procuror, acesta are calitatea de a exercita în fața instanței civile acțiunea pentru desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat, numai în cazurile prevăzute de art. 45 alin. 1 din Codul de procedură civilă.

2. În celelalte cazuri, aceeași acțiune aparține părților.

Obligatorie, potrivit art. 414² alin. 2 din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 21 noiembrie 2005.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

LIDIA BĂRBULESCU

Magistrat-asistent șef,

Victoria Maftei
